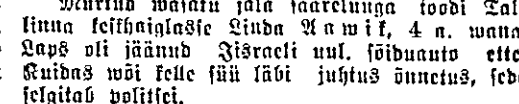

Edu. Helsingi, 12. juulil. Mahtusivahe-
life ajatarijanile liidu kongressist ojanõstjad iidiiti
cile Håmccenlinna ja Tamperele, kus nad tut-
tuwuid Soome iluwamate maastikse. Ehitul ol-
Tampere ajatarijanile poolt forraitadud bines
Täna kongressist ojanõstjad saabuwad tagasi Hel-
singi, kus peetakse kongressi lõpptalokoli. Wära-
kongressi lõppu tehakse ringreis Soomes

Mis toob 14. juuli Brantfusmaale?

Sisepoliitiline pinewus kasvab. „Tuliristlased“ tungivad võimule.

Brantfustaste suuremaks rahvuspühaks on 14. juuli, kus mälestatakse Bastille'i kindluse vallutamist Pariisi rahvahulka poolt 14. juulil 1789. a., suure Brantfuste revolutsiooni ajal.

See 14. juuli, mis seni on olnud kõigile brantfustaste suurimaks pidupäevaks, kus rahvas ühiskond on hõivanud ja tähtsustanud, ähvardab aga tänaseks kujuneda Brantfusmaale väga tõsiseks katsumispäevaks. Tegutses ootavad laiad ringhonnad Brantfusmaal üsna suure murega, mida reolev pühapäev toob nende kodumaale.

Brantfuste sisepoliitiline seisund ei ole sugugi rahulik. Riik elas alles hiljuti üle kaks aastat järgnevat valitsuse kriisi, mis ajasid rahva meeled väga ärevile. Nüüd on riik ametis uus valitsus ja parlament läks neljaks kuuks laiali, et valitsus võiks need kulsed kättemõist teostada, mida parlament ise ei sõandanud teha, kuid rahu pole see maale toonud. Vastupidis, valitsuse vastu on täiskasvanud rahvastöö ja parteid võitlevad omavahel võimu pärast, isegi ägedamalt kui enne.

Brantfuste sisepoliitilises elus toimub praegu feefsama, mida mujal on nähtud juba ammu. Siia-sinna kõluvad fefferatsioonad kaotavad oma mõju ja kindlama poliitilise ilmaga lihvivad võitavad kaalu juurde. Brantfusmaal on loju veel eriline sellepõhjust, et seal on jossialistid ja radikalsossialistid loonud liidu kommunistidega, nagu nad ise ütlevad „rahva vabaduste“ kaitses. Selline koostöö pahandab kõiki itamaalike kodanikke ja need valguvad hulgaliselt äärmiste parempoolsete lippude alla.

Paremal tiimal on tänapäeval Brantfusmaal kõige tähelepanuväärsemaks organisatsiooniks nimimekatud „tuliristlased“. See on endiste frondidurite organisatsioon, mille juhiks on krahv Rastimir de la Rocque. See on üks Brantfuste kuulsaimaid ohvitseere. Ta võitles noorena wapralt Marokos, sai ümaja ajal lääne rinde kolm korda raskest haavata ja jõjaväe päävatskudes avaldati talle wapruse eest terwelt üheksa korda kiitust. Juba see näitab, millise inimelega siin tegemist on.

1927. aastal moodustas La Rocque endis.

Kolonel de la Rocque.

Brantfuste tuliristlaste organisatsiooni looja ja juht.

teist rindeiduritest liidu, nime all „Croix de feu“ ehk „tulirist“. Oma organisatsiooni lõi ta waprakaaluks pahempoolistele. Alul oli selle liikumise pooldajate arv waprlemisi piiratud, kuid viimase ajal, kus Brantfusmaal väga suur sisepoliitiline pinge on walitfenud, on „tuliristlaste“ read äge rohkearvuliseks paisunud. Irvatakse, et sel liikumisel on praegu kuni 300.000 organiseeritud liiget.

Tuliristlaste organisatsiooni organiseerimine on toimunud saladuse katte all ja õige omapärast. Mingit erilist riistust ega märki nad ei kannu, nii et waprile ei teagi keegi, kes on „tuliristlane“ ja kes mitte. Minult aeg-ajalt armastab La Rocque korraldada oma jõudude ülewautust avalikkuse ees. Hiljuti ilmus ühte Pariisi lähedasse linnakesse äkki ennenägematu hulk autosid. Neid woolas ja woolas ilma lõputa koku. Nad sõid endiga kaasa kümneid tuhandeid inimeid, kes kogunesid jelles linnakeses ühte juurde eraparki, pidasid seal ära oma koosoleku ja lahkusid siis jama rahulikkult nagu nad olid tulnud. Need olid „tuliristlased“. Salajaste käskude järele olid nad kogu ruutanud ja jama jalapärast kaalusid nad. La Rocque'i poolehoidjatel on enamalt jaolt

oma autod ja kõik brantfuste eralemmikud kuuluvad tema käsutusse, nii et tal on waprlemisi ferge jelliseid masinili kottutuleid korraldada. Seltsatse, et niijuguste hulgaliste kottutulekutega tahwat La Rocque kontrollida, kui kiiresti suudab ta juhtuwa wapruse korral oma loogijõud mobiliseerida.

„Tuliristlased“ seni oma poliitilist programmi pole awaldanud. Nad on ütelnud wapr, et nad on jossialistide ja kommunistide ning parlamentaarse korra ja korruptsiooni vastu. See on ta kõik. Oma lähemad kawatfused on nad seni pidanud salaja.

Nad ei olnud ka senini eriti aktiivsed, waprimalt waprile mitte. Wiimased päewad on siin toonud aga põhjaliku murrangu. „Tuliristlased“ kipuvad tegutsema.

Tuli see sellest, et Brantfuste jossialistid ja kommunistid kuulutasid Pariisis 14. juuliks wapr suured rahwakoosolekud ja rongikäigud, et demonstreerida demokraatia jõude ja nõuda tuliristlaste organisatsiooni fulgemist. Sellele wastas La Rocque neil päewil kõnega, milles ta kuulutas omalt poolt pahempoolistele awalikku sõda. La Rocque ütles oma kõnes: „Siindmused arenewad nii nagu meie neid ette nägime. Walitfuste hirm ja waprmetus on nende arengut wapr kiirustanud. Meie afume warsti waprime. Waprakfekt olome meie juba waprime. Pahempoolsed poliitikamehed arwawad, et nemad organiseerivad masinid ja jääwad nende abil waprime. See on asjata lootus. Masinid ja nende organisatsioon on meie käes. Nemad tahawad meid tembeldada korrarikkujaks, et siis suunata meie wastu politfeti ja sõjawäe. See ai-nult kõwendab meid. Meie anname neile sel juhul kofe ohustawa loogi. See mæng on neil juba kaotatud. Meie lähemaks ülesandeks on wapr wapr Brantfusmaal oma kätte ja seada riigis kord ning rahu jalale. Kui meie waprime waprime oma kätte, siis jääb läbimädanenud parlamentarism mõneks ajaks kõrtwale ja meie sunnime waprimele need tumedad jõud, kes piiramata etendada riigis juhtuwa ofa. Somme, üllehomme, kofe nädala pärast annan ma teile kogu mobiliseerida härrade Blumi, Daladier ja Cacheni (jossialistide ja kommunistide

Homseid sünnipäevi.

Kõikjal Hurmiste, loolitegelane, sünd. 13. juulil 1894. a. Tallinnas. Tartu ülikooli matemaatika osakonna lõpetas 1918. a. Oli tehnikagümnaasiumi direktoriks Tallinnas 1919.—1929. a., Tallinna tehnikumi direktor 1929. aastast.

Kindral Stachewicz, Poola uus kindralstaabi ülem.

juhitud) wastu. Seni organiseeruge, suurendage omi ridu ja peaaegu olge endi peale kindlad...

Selline kõne pani muidugi kogu Brantfusmaa käärima. Ja nüüd ongi elamus ning ootus suur, mis toob 14. juuli, mis toovad edaspidised nädalad ning kuud? Kas lähed asi kottupõrgeteni wapr juuab walitfust kumbagi poolt hoida wapr?

Kerge see tal ei ole, sest walitfuste seljaga ei ole ühtmeelt ega kindlust. Jga partei wapr oma poole. Ja see teebki walitfuste seisutõrja täbaraks. Brantfuste walitfust ei saa sellepärast ka majanduselu terwendamiseks nii mõjuwaid jamme astuda kui oleks wapr. Siia juurde jelliks jossialistide ja kommunistide ühiswäerinnaga aktiivfuste kofu. See kõik on weel „tuliristlaste“ waprile.

Nii lähed pinge igapäewwaga Brantfusmaal suuremaks. Jääb ära oodata, milllega see läheb?

KAJA on huvitavam ja sisukam ajaleht Eestis

Ewen Hedini rännakud.

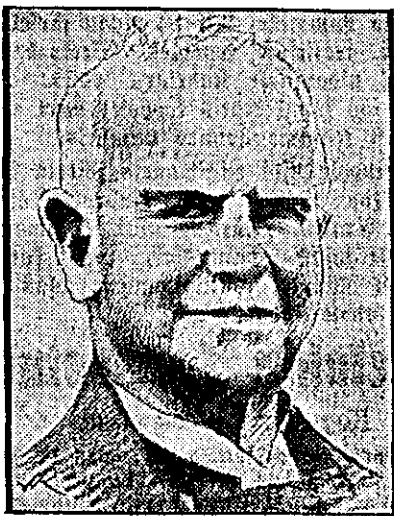
Kuulsa rootsi maadeuurija seiklusriikas elukäik.

Ewen Hedin saabus tagasi oma kodumaale Rootsi, pärast pikki aastaid kestnud uurimisreise Aasias. Temale korraldati juurepärase wastuwõtte ja tema auks pandi toime pidustusi, kus pühijeti ühlaasi tema õnnelikku kojujõudmist hädaohikult reffelt ja ta seitsmekümneaastast sünnipäewa.

Ewen Hedin oli wiisteist aastat wana, kui kuulus maadeuurija Nordenskjöld saabus koju oma seiklusriikast reiffilt, millele ta oli asunud juunis 1878. a. See oli 24. aprillil 1880. a. kui ta kuulus laew Mega jõudis Stokholmi reidile. Nordenskjöldi terwitati kui rahwusfangelast. Kogu linn jätas ilutusestifus. Södermalmi klinalt waatles Ewen Hedin koos oma wanemate ja õdedega unustamatut pilti. „Mind waldas jeda nähes jeketamatu liigutus,“ jutustab ta ise. „Kuni oma elulõpuni mäletan jeda päewa, jelt see oli ohtustatu minu jaatusele. Kõikjal oli tunda ülewoolawat rõõmu, uulitfail, kaidel, afendel, katustel. Sel päewal idotafin endale, et minuist jaab kord ka maadeuwestaja.“

Umhes wiisteist aastat hiljem juhtus jama lugu noore Amundseniga, jeda waimustas wastuwõtte, mis korraldati Manjenile, kui ta jõudis tagasi oma ekspeditfioonilt põhjanabale. Mõlemad tulewajad maadeuwestajad, kes jaid hiljem maailmakuljaks, kirjeldawad peaaegu jamade jõnadega jeda erilist meeleliigutust, mis neid waldas põhjanaba wõitfate ülistamist nähes.

Sellest päewast alates hakkas Ewen Hedin end oma tulewajeks elutõts ette walmistama. Ta luges läbi kõik raamatuid, mis kirjeldasid uurimisreise põhjanabale, ta jalgis kaardil ekspeditfioonide liikumist. Ta harjutas end klüma kannatama, rullis end lumes, magas talwel awatud afna all. Ta lootis, et äkki ilmub tema juure keegi miljonär, jaidab ta ette kottitäre kulda ning ütleb: „Mine põhjanabale!“ Ja siis ta mu-retfeks endale koerad ja laanid, moodustaks ekspeditfiooni, warustaks laewa ja

Sven Hedin.

alustaks teefonda igawefe jää piirfonda...

Kuid jaatus oli ohustatud teiffilt. Aastal 1885, weidi aega enne giimnaasiumi lõpetamist, küss teema järeku direktor, kas ta pärast kiipfustefami fooritamist ei tabaks kuueks kuuks minna koduõpetajaks ühe rootsi injeneri perefonda Wafus. Wiivitamata wõttis Ewen Hedin kufte wastu. Mil-line haruldane juhust jee reis Kaspia mere rannikule, Aafia läwale! Senini oli Ewen Hedin unistanud põhjanaba piirfonnaft, nüüd haaras jeda Aafia jalapärane maner. Saatus ise wiis ta oma tulewase tegefufewälja, Keft-Aafia, piirile.

Lus waimustust walbas noort Ewen Hedin. Kewabel ja juwel 1885. a. ta elas kui unes. „Mulle näis, nagu hoiaffin ma tasfust wõit, mis awab mulle ufte inede-maale,“ kirjutab ta. „Samal ajal peatus Stokholmis loomaaed. Seal leidis ta üfs kaamel Turfestanist. Ta tundus mulle nii omafena, et käfin jeda igapäew waalamas. Wwanes mul ju wõimalus warsti terwi-tada ta wendi Aafus!“

Siis sõitis ta Kautafiasse. Talwe õõde keftel õppis ta sorawalt kõnelema tatari ja pärfia keeli. Tema õpetajaks oli keegi noor tatarlane, Wafi Chanow. Aprillil 1886 a. lõppes ta teenistus ja ta ohustas oma kolm jada rubla kulutada reiffus läbi Pärfia.

See oli ta esimene pikem reis Aafias. En-jeli ja Elbrusi kaudu jõudis ta Teherani. Ta imetles Kergeji palee waremeid Pers-politfes. Ta nägi hääne õgimas hobuje forjuff. Läbi Mesopotamia wiis jeda seif-lusriikas teefond Wapadadi. Ennetufeks ei ofata kahetümneihhaastafest arwestada oma kulufid. Ühel ilusal päewal oli Ewen Hedin krossjita. Tema päästis keegi pärfia suur-nik, kes talle laenas raha. Wiimaks jõudis ta Wafusse tagasi ja sõitis kaalt Kon-stantinopoli. Adrianopolis langes temale kahlustus salakuulamises ja ta wangistati. Alles jügilil 1886. a. saabus ta kodumaale, kus perefond talle korraldas ufte wastu-wõtu.

Siis algasid Ewen Hedin ülikooliaas-tad. Ta õppis maateadust ja geoloogiat Uppala, Berliini ja Stokholmi ülikoolides. Tema õpetajaks Berliinis oli professor Terbinand von Richthofen, kuulus Hiina tundja ja parim eriteadlane Keft-Aafia maateaduse alal.

Ewen Hedin awaldas oma esimele too-matu, milles kirjeldas oma reifu Pärfias. Ta ei tahtnud uskuda oma kõrwu, kui wäl-jaandja temale jelle reiffurjelduse cest pak-fus kolm tuhat krooni.

Aastal 1889. tuli Rootsi saatkond Pärfiaft. Ewen Hedin kõneles pärslastega nen-de ematfees. Weidi aeg hiljem, olles fu-witamaks, sai ta isalt kirja: „Mine homme peaministrit jutule. Oled määratud saak-fonna liikmeks, mille kuningas Oskar lä-htab Pärfiasse. Hurra!“

Sel õöl ei saanud Ewen Hedin filma kinni

Ja siis oli ta uuesti Pärfias. Ta rän-das Magedes, tungis kuni Kashgarini. Ta käis Buharas, kus nägi emiir Abdul Wadid. Samarfandis jelliks ta Lamerlani kalmu ees. Stokholmi jõudis ta tagasi 1891. a.

Siis algasid ta awastusretked Aafia jü-damesse, mille moodustamad Tarimi ta-

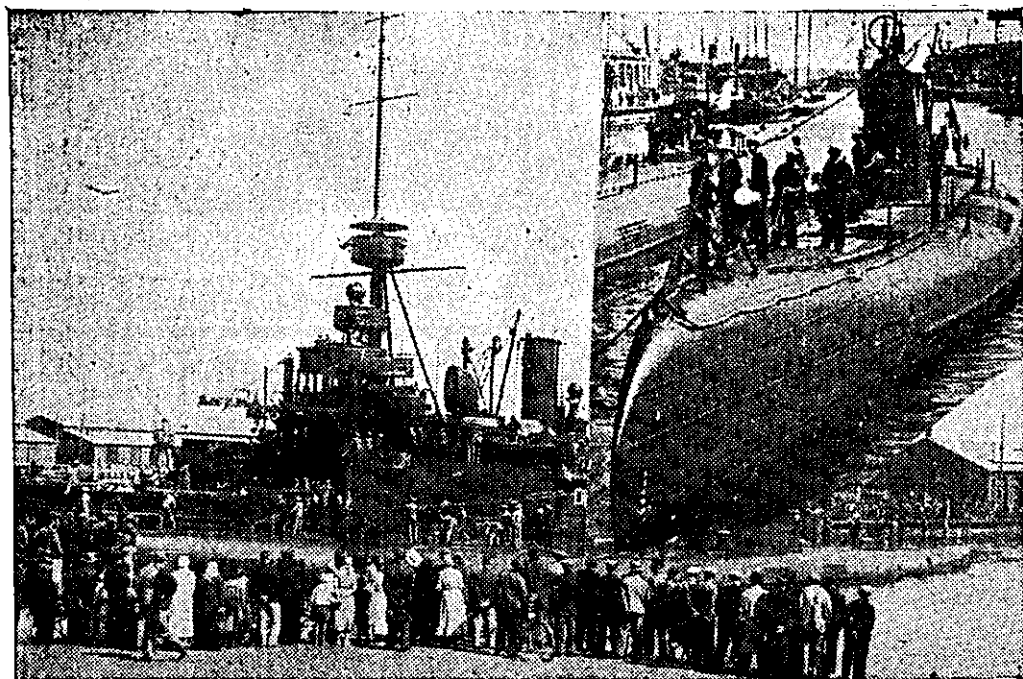
landit. Tiibeti kiltmaa kuni Himalaja mäestikuni, Wamiri kiltmaa ja Kuennun. Ewen Hedin uuris wägewat loodust, awos-tas kõrbedes endiste linnade waremeid ja künagi lapfakate oafide afupaitu. Ta jäl-gis wanade kultuuride lewifu teid, mis olid Aafia jüdamas julanud kofu, moodustades jael kummalife jegu. Ewen Hedin ofutus heafs organifaatoriks, ta ofas leida en-dale andefaid kaastõõliffi ja tema ekspedit-fioonidest wõlfid ofa geoloogid, meteoroloogid, botaanikud, arheoloogid ja keeftead-lased.

Sageli tuli Ewen Hedinil üle elada ras-keid hädaofiti oma rännakutel kõrbedes, mä-gede igawefes lumes ja uputuspiirfonda-des. Mitu korda wangistafid jeda bandiitid, mitu korda leidis ta end kiristiku ter-walt, Wobi kõrtwes jäi ta ilma weeta, kuid igaford pääfes ta õnnelikult kõigist ohtu-deft.

Ewen Hedin wiimase awastusretke ajal oli talte Rantfini walitfuste poolt tehitud ülesandeks leida uufi teid Wobi kõrtwe lä-bistamiffeks. Suurem ofa 1934. aastast wee-tis Ewen Hedin Keft-Aafias, kuigi jee oli äärmiselt rahutu aeg. Hiina muhameedta-jed olid kindral Ma Tihoung Wini juhatusel tõstnud mäsflu walitfuste wastu. Kind-ral Ma wangistas kuulsa maadeuurija ja ähwardas jeda hurma mõista. Kuid siis wangistas Ewen Hedin uuesti keegi wene walgete kindral, kes seifis ühe hiina kuber-neri teenistufes. Nii ühed kui teifed ihaldasid Ewen Hedin wiit kraamimankrit, mil-lehel lahus terwe ta ekspeditfiooni warus-tus. Õnnetombel pääfies julge rootslane ta seeford waenlaste klüffist ja wiis oma ülesande kiilgawalt lõwule. Ta awastas tee läbi Wobi kõrtwe, mis kolme päewa wõr-ra kihendab kaamelikarawanide teefonda ja leidis weel teife tee, mida mööda wõi-wad isegi sõita autod.

Tänajeni on jee wiimane Ewen He-dini awastusretkist. Kuid on weel suur klüffinus, kas jee jääb wiimajeks. Seft wõib-olla alus seitsmekümneaastane weel forra teele — awastama uufi maid ja fogema uufi seifluji.

Rootsi sõjalaevad ja lennukid laabusid Gestiste tülastäigule.

Rootsi sõjalaevade saabumine Tallinna sadamasse. — Paremal Rootsi allveepaat.

Gesti pealinna külastavad Rootsi sõjalaevad jaabusi Tallinna reede kehtpäeval. Esmesena tuli sadamasse allveelaevade emalaev. Temale järgnesid allveelaevad ise ja nende abilaev. Rooti nad paigutati tollimaja ette kaupmehe silla äärde. Warsti ilmusid Tallinna kohale 9 rootsi merelennukit. Nad tegid linna kohal mõned tiirud ja lastusid siis meie merelennukite asukohta juures meele. Rootsi lennukite emalaev jaabus viimaseks. Rooti 7 Rootsi laeva jäid Tallinna pühapäeva õhtuni.

Peale saabumist tegid laevastiku ja lennukite juhid viisite meie kaitsjate juhtidele. Sellele järgnes kaitseministri poolt eine külalistele, tee Virital ja wastuvõtt Rootsi saatkonnas.

Neli Rootsi sõjalaeva Wormis ja Saapalus.

Rootsi sõjalaevastikust, mis külastab Eesti sadamaid, jaabus Saapalus meeskoosseisuga õhtul kaks miiniristlejat. Laevad jäid ankrule Sobulau juurde. Neljapäeval jaabus kohale veel kaks miinipaati. Sõjalaevade meeskonnad külastasid neljapäeval Wormi saart. Meelid pidid laevad sõitma Saapalus uude sadamasse.

Rootsi ristleja „Ptilander“ Pärnus.

Neljapäeval kell 1 p. l. jaabus Pärnu neljapäevalise külastäigule Rootsi ristleja „Ptilander“. Ristleja oli sadamas vastu võtnud suur rahvahulk. Pealelõunal tegi

laeva komander kapten Fürtt viisidid garnisoni ülemale, linnapeale ja maavalitsuse esimehele. Sellele vastati viisidiga laeval. Täna annab garnisoni ülem laeva ohvitseridele lõunajõogi ohvitseride kaitsinos ja linnapea õhtul eine juurekajinos. Laupäeval õhtul korraldatakse jalgpallivõistlus Pärnu jalgpalli klubi ja „Ptilanderi“ meeskonna vahel.

„Vittoria“ asjus üle 100 inimese ülekuulatud.

„Vittoria“ tulekahju asjus on viimaste päevade jooksul kuulatud üle peaaegu kõi kohalikud inimesed, kes nägid tulekahju algust. Amelikult protokolliid ülekuulamise on muudugi vähem, kuid kogutud materjal annab endast välja õige mitu kogutud lausta.

„Vittoria“ direktor Behrman on ilka veel vahel all politseis. Praegu kogutakse andmeid tema tegemiste kohta kätis ja nende tulekahju teo kohta, mis on varem juhtunud Behrmani ettevõtteks.

Politseiline juurdlus lõpeb arvatavasti juba laupäeval ja asi antakse üle kohtu-uurijale.

Loovetam ilm laupäeval, 13. juulil.

Kergest kelmiseni muutliku sihiga tuuled, õõsel selgusitu, päeval kerge rümpiluvitus, kuu. Sõja-Gesti temperatuur tänaest kõrgem, mujal juurema muutusteta.

Itaalia tahab teha

lõppu Abessiinia korralagedustele!

Seda ütles Mussolini oma kindraleile.

Tuli lahendus olgu täielik...

Geni, 11. juulil. Kõnet pidades 120 kindralile ja ohvitserile, kes on sõitmas Itaalia-Aafrikasse, Mussolini toonitas, et Itaalia on kindlasti otsustanud jõuda Itaalia-Abessiinia tüli täielikule lahendusele, nii rahvusliku pretsiisi kui ka Itaalia huvide seisukohalt. Itaalia ei võivat kauemini jallida korralagedust Abessiinias ja abessiinlaste provokatsioonilisi metfikusi. Mussolini ülistas mustajärklaste ohvrimeelsust, mis olewat eeskujuts kõigile.

Abessiinia ei saa relvi.

Geni, 11. juulil. Briti valitsus keelas ära relvade väljaveo Abessiiniasse. See keeld on esialgu maksimaalne ainult ajutiselt. Rahved lootsami-seks relvade väljaveoks, mis hiljuti olid jisse antud, otsustati eitavalt.

Geni, Rootsi, 11. juulil. Taani välisminister teatas, et ei võid olla

juttugi sellest, et Abessiinia võiks saada sõjavarustust Taanist.

Olgu meele tuletatud, et ka Rootsi valitsus lihtsasti hiljuti viisakalt tagasi Abessiinia feisri patve lubada palgata Rootsi lendureid instruktoritena Abessiinia sõjaväkke.

Lastagu valitsustel kokku leppida.

Geni, 11. juulil. Teatades rahvasteliidule Itaalia-Abessiinia lepituskomisjoni tööd teatades Scheweningenis, Itaalia delegaadid teatavad, et Itaalia on nõus jatkama komisjoni tööd vahetultulekuleppe piirides, kuid komisjoni tööd komisjoni toosolekule edasilükkamist kuni 20. juulini, et võimaldada mõlemale valitsusele enne esiaegse kokkuleppele jõuda.

Abessiinia volinik professor Jäze oma teadaandes toonitab rahvasteliidu nõutogu lohele maholeastumise tarvidust, kuid ta ei nõua, et rahvasteliidu nõutogu lohe loffu kutsutaks. Järelikult jääb nüüd rahvasteliidu nõutogu praeguse esimehe Sitvimevi otsustada, kas lepitusprofessor Itaalia ja Abessiinia vahel on lõplikult nurjunud või kas mõeldakse oodata kuni 25. augustini, mil rahvasteliidu nõutogu varem tehtud otsuse järgi peab loffu tulema.

Konfistooriumi refordne toosolek.

Päevakorras oli 165 punkti. Piiskop sõidab pühapäeval Koitjärmele.

Neljapäeval peeti viimast konfistooriumi istungit enne juulist mahaeaga. Päevakorras oli 165 punkti. Koosolek kestis, lõunamahaeag välja arvatud, kella 11 õhtuni. Otsustest toome tähtsamad alama.

Piiskopi arastelul konfistooriumi juuremahaeagal täidab piiskopi kohuseid piiskopliit mikaarpraast J. D. Sauri, konfistooriumi presidendi kohuseid abipresident dr. J. Masin.

Konfistooriumi juuremahaeag on 15. juulist 15. augustini, mil ajal istungeid ei peeta. Piiskop Rahamägi pühitseb pühapäeval Koitjärvel kristluse noortemeeste laagri uued hooned ja sõidab siis nädalajalise puhkusele; 22.—26. juulini tuleb temal juhatada. Usuleadlaste konverentsi ning 2. Eesti-Sooma kiriku õpetajate koosolekuid Tallinnas.

Pärnu Jakob koguduse õpetajaks kinnitati õpetaja Philipp August Tamman, arvates 2. juulist j. a.

Rabitsi hooldekajaks õpetajaks kinnitati Harju-Madise õpetaja D. Etzold. Wiimane esitatakse registreerimiseks perelonnaleijumetniku kohuse tähtjaks.

Otsustati wabats kuulutada Suure-Jaani õpetaja koi; landidaatide ülesandmiste lõpptähtaevaks määrati 1. september j. a.

Järva-Jaani koguduse kister Pert Mielberg wabastati ametist, arvates 1. augustist 1936. a. emerituuri õigusega.

Kinnitati ligi 75 koguduse täiskogude ja nõukogude otsused.

Pärnu Eliabeti kogudus oma kase pihtkonnaga maobustati ümber Pärnu Eliabeti 1. ja Pärnu Eliabeti 2. kogudusteks.

Otsustati Lihula koguduse revidentimiseks välja jaata konfistooriumi revident-instruktor. Kinnitati koguduste õpetajate ja juhataste pit-lariie mõõdu.

Nõuagu õpetaja M. Hansen on lahkunud ametist 1. juulist j. a. Õpetaja kohuseid täidab dr. J. Saul. Praegu peavad landideerijad seal proovijutlusi.

Kinnitati Beeterriisti abikoguduse ajutine juhatus, nimamuti ka Jilula abikoguduse juhatus ja nõukogu.

Järva-Jaani abikiriku kister kohale landideerimad 8 istut.

Piiskopi ja 4 pastori jumalateenistus Koitjärvel.

Tallinna noorte meeste kristliku ühingu Koitjärve laagris (Kogutulu lähedal) on pühapäeval 10 uue hoonde ünnistamine. Seda toimetab piiskop D. V. Rahamägi, koos õpetajate Sternfeldti, Toominga, Tiit ja Jõgilega. Sels puhul on laagrisse oodata palju talilisi. Jumalateenistus algab kell 11 hommikul.

Keege ei talja rahvasteliidu lossi osta.

Tänavu sügisel lofib rahvasteliit oma uude majja, mis küel määratlväärrib lossi nime. Praegune rahvasteliidu lofs tahetaks mahamüüa. Kuud õjutub, et sellele hoondele on raske leida õstjat, wähemalt vole veel keegi selle omandamiseks avaldanud soovi.

Omaj ajal õstis rahvasteliit oma „lossi“ 5,5 miljoni šveidit frangi eest. Wana wõõras-temaja hoonde, mis ehitati ümber lossiks, ei olnud nii suurt summat wäärt ja praegu ei leidu kedagi, kes mõtleks ta eest anda nii kõrget hinda.

Kirjad „Kajale“.

Kaugele läheme oma seakaswatusega?

W. a. „Kaja“ toimetust.

Lugeses „Kajast“ 9. juulil kirjutust „Seakaswatajate õppereis“ ja saades täna arme peefoni eest 67 kg. tapakaal 24 fr. 07 j., peab küll küsima, kui kaugele tahame meie minna oma seakaswatusega? Kewadel oli seakaswatuse propaganda nädal, kus õpetati, kuidas figu kaswatada aasta ringi, et lumel wälismaale anda oleks, aga tegelikult elu näitab, et meil figu on üleüldiselt, et neid kuhugi panna ei ole, et meie kõige lähemal ajal farmilt seakaswatust pidurdame peafime, aga mitte enam õhutama ega juurendama. Ma ei ole juhuslik seakaswataja, aastate jooksul olen seakaswatajate seltsi järeelwõle all widanud arweraamtuud ja hiiamaani omaga wälja tulnud, nüüd aga ei saa tajumusest juttu olla. Müües pörjait 16—20 kg. 3—4 fr. eest ja saades seast 25 fr. ei saa põllumees otsekohesti sõdakuulugi tagasi, rääkimata muudest kuludest, mis seapidamisega seotud. Minult jugulawad wõiwad veel rääkida tajumusest.

Jaamas arwete saamisel selgus, et wähemalt kaks kolmandikku figadeist oli läinud lihtsargu ehk kolmandasse jorti. Mõiks ei olnud siis, kui wälisurgu soodne oli, nii palju praakfigu? Wõib ainult welda, et turg on üleujutatud, figu pole kuhugi panna. Kulud, mis tehakse seakaswatuse propaganda on sellepärast praegu tarbetu külu.

Põlma, 10. juuli 1935.

L. Wlad, Wõrumaa seakaswataja.

Inglismaa soovib Sdapatti põlmimist.

Londonist pööratakse sellekohase ettepanekuga Hitleri poole. Inglismaa loodab, et Saksaamaa loobub wastuseisust. Saksa allweepaadid ei ründa tulemikus enam kaubalaenu.

Beiti uue wälisministri tähtis kõne parlamendis.

Geni, London, 11. juulil. Wälissekretär sir Samuel Hoare esines täna alamkojas suure kõnega Briti wälispoliitika kohta. Seda esinemist oodati suure põnewusega. Alamkoja rõdud olid tulwil. Diplomaatide loofits istusid muude hulgas Prantsuse, Itaalia, Saksa ja Nõukogude Riidu juurekaadid.

Sir Samuel Hoare pöördus kõigepealt Suur-Britannia nimel teiste maade poole üleskutsega ilmutada oma wälispoliitikas natuke rohkem heatahtlikkust, natuke rohkem terwet inimwõimistust ja kannatlikkust.

Inglise-Saksa meremäetuleppe kohta sir Samuel Hoare ütles: See kokkulepe ei ole sugugi põlmitud omakasupüüblite eesmärkidega. Meie ei oleks põlmunud seda lepingut, kui meie ei oleks arwanud, et see leping soodustab üldise kokkuleppe saamutamist. Meie meremäetuleperid andsid meile nõu wastu wõtta kokkulepe, mis kindlustab julgeoleku Briti riigile. Abirääkimiste ajal Saksa poolt anti tähtis jelleus. Saksa walitsus deklareeris, et nüüdsest peale Saksaamaa ei talja kunagi pidada piiramatu merealust sõda kaubalaevade wastu. Meie saime aru, et niisugune kokkulepe on taljuliit ta teistele mereriikidele, nende hulgas ta Prantsusmaale. See kokkulepe annab Prantsuse sõjalaewastikule 43-protsendilise ülesoleku Saksa sõjalaewastiku juhtes, kuna enne maailmasõda Prantsuse sõjalaewastik oli Saksa omast umbes 30 protsenti wõiksem.

Wastates wälismaa arwustustele, sir Samuel Hoare jattas: Mina usun, et kui ma-

ilm rahulikult järele mõtleks, siis ta ütles, et Suur-Britannia wälis parima tee, mis praegustes oludes temale üldse jät wõib. Meie soowime kõi õhupatti põlmimist ja õhujõudude piiramist. See probleem ei ole aga sugugi nii lihtne, nagu esimehel pilgul wäheil paistab. Sdapatti eeltingimusteks on, et see pakt põlmitakse wile riigi wahel.

Kõnelehes huiust, mida Suur-Britannia tunneb idapaktile ja Kesk-Euroopa mittakallaletungipaktile.

Sir Samuel Hoare ütles: Ei wõi juttugi olla sellest, et Suur-Britannia wõitaks endale uusi lohus-tusi. Kuib see ei wõi meid veel talistada huiwi tundma, et nende lühimuste korraldamisele. On ju tõsi, et kui Kesk-Euroopas wõi Sda-Euroopas puh-letks sõda, siis see sõda wõiks muutuda üldiseks. Seepärast ongi wõga tähtis tegemist teha kõigi wõimalike õhupunktidega, ja seepärast Briti walitsus soowibki nii wõga Donau-pakti ja idapatti põlmimist. Briti walitsus soowib, et need paktid põlmitaks wõimalikult pea. Briti walitsus on jellelanud oma arwamist selle kohta ta Saksa walitsusele. Nüüd onenb Hitlerist teha otsustaw jamm, mis rahustaks meeli nii Kesk-Euroopas ja Sda-Euroopas, kui ta Lääne-Euroopas. Mina wõtan endale wabaduse Hitlerile seda soowitada, sest sellega tema teeb ta Saksaamaale suure hea-teo. Meid ja maailma tegi rahututs mitte ainult Saksaamaa uuestirelvastumise programm, waid mingi muu nähe praegusel Saksaamaal. Meie põlmime Saksaamaaga merejõudude kokkuleppe. Hitler tehtu nüüd järgmine tarwilit jamm ja al-datu edasi läbirääkimist idapatti ja Donau-pakti põlmimiseks, sest sellega tema annaks suuri hoogu ta õhupatti põlmimisele, mille pakti põlmimist tema wõga soowib, nagu mina tean.

Austria iseseisvuse ja puutumatus asjus

meie oleme palju Lordi seletanud, et meie arwates Austria on nii strateegiliselt kui ta majanduslikult wõimeatend Euroopas, ja et seepärast Austria stauwub muutmise wõpustaks Euroopa rahu aluseid. See on üks neist põhjustest, mis ajawad Briti walitsust soowima, et Donau mittetallaletungi ja mittewahelasegamise pakt põlmitaks wõimalikult pea.

Sir Samuel Hoare kinnitas, et Suur-Britannia jääb truuts rahvasteliidule ja tema põhimeetetele.

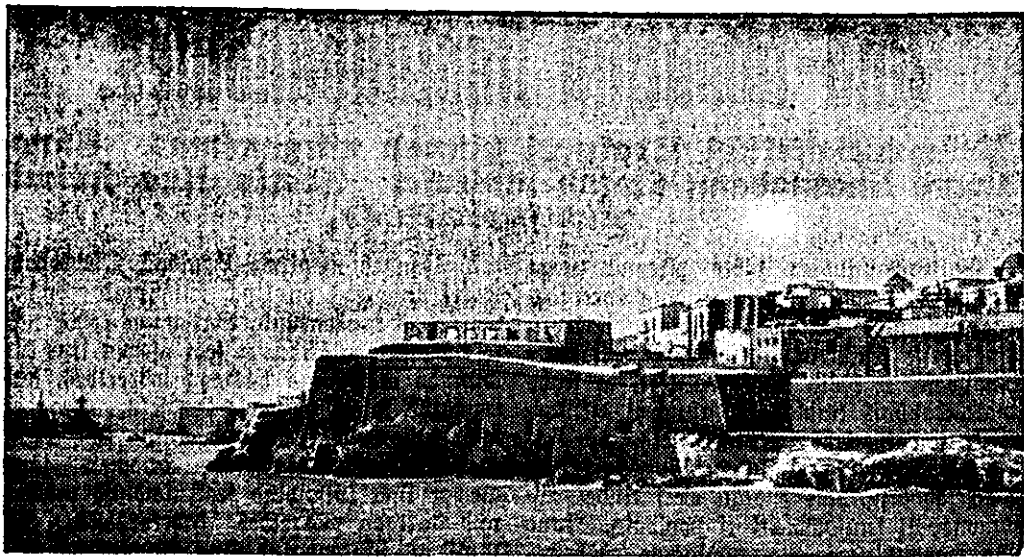
Abessiinia küsimuse kohta

Sir Samuel Hoare ütles muuseas: Meil ei ole muid huiwid, kui et see konflikt Itaalia ja Abessiinia wahel rahuteel lahendataks. Meie oleme alati aru saanud ja saame ta praegu aru Itaalia soowist oma meretaguaste alumaade laien-damist. Meie tunnistame ta õigeks teatawaid arwustusi, mis Abessiinia walitsusele on olast saanud. Kuib kas Asjaolu, et Itaalia wajas alumaade laienamist ja et ta on widanud tähtsima lüubut Abessiinia wastu, wõib põhjustada sõja algamist?

Sir Samuel Hoare kinnitas, et Briti walitsus püüab õhwardawat katastroofi ära hoida 1906. a. lepingu ja rahvasteliidu laudu.

Oma kõnet lõpetades sir Samuel Hoare kinnitas Suur-Britannia sõprust Prantsusmaale, Itaaliale, Wenemaale, ühendriikidele, Hiinale ja Jaapanile. Ta ütles, et Briti walitsus on praegu nõutogu wälitsusega paremas wahetor-ras kui kunagi warem.

"Slaja" nr. 162. 12. juulil 1935. 261. 4.

Inglise lennusadam Vahemeres.

Pildil — Saletta sadam Malta saarel, mis asub Vahemeres. Siia tahavab inglased asutada juure ja mooda lennufabrika.

„Wittoria“ waremetel.

Juurest tööstusest on väga vähe järele jäänud. Töölised mures töö leidmisega.

Tuli jättis „Wittoria“ lastimabriku väga vähe järele. Püüdnud vaid kontorihoone ja juur- jaam.

Kadude asemel, kus waremetel mitme miljoni eest lastilaudu laadimist ootas, on ainult tähi plats, mis lastud jalapalluse traaditorraga. Selgituseks olgu selts, et siis kui „Wittoria“ alles töötas, töideti lastilaudu traadi abil pahtidesse. Nüüd on tuli ainult traadid järgi jättnud, kuna lauapallid muudis tuli tuhaks, ja tuha on tuul juba kalalt kannud.

Etteuru osakond, kus waremetel tootmaa tarbeks lastisid valmistati, on wabriku hoonele jäet

tule läbi kõige rohkem kannatanud

ning sellest pole muud järgi jäänud kui ainult seinad, mille all lootawajunud katuseruude wahel põlenud saagide raudojad paistavad.

Etteuru osakonna formaal ajunud lastimabriku, mis valmistas laupa wälismaa jaoks — ning mida veel tulekahjupäeval puhastada ja korraldada lasti, et see saabuwaale inglastele rohkem meeldiks, on järgi jäänud ainult põlenud masinate osad, millele tuli lüüge ei hakanud, ning endisest puuparlatist poolletpõlenud tuld. Üldse oli see hoone üs korralikumaid „Wittoria“ hooneid.

Ruumidest lõweraid paindunud raubteerobas- tel, millest waremetel rullitute abil laudu wab- rituse mitol, leiawad meel praegugi rullitute rattad. Rullitute puuosaadest ning lauamirnadest pole aga mingid jälgi jäänud.

Lastimabriku otjas ajastunud kutusepa tööt- jaft ja selle peal asetatud fakteritajate ruumist on nüüd loe lootumartimise tötu kujunenud kõr- ge, ruubega täidetud ruum, milles ruude wahel paistawad ästid masinad ning ruumidest lõw- rats kooldunud faelerad.

Ruumidest, kus tuli mõllas, on

kõige vähem kannatanud faewestl.

Sellest ruumist on tuli üle läinud tuule suunas poolpõigiti, jättes puutumata, ehk õige vähe rit- tudes mõningaid saage. Tagahoowil asunud wäi- ledest „Wittoria“ wäl — nagu teha tööstlsonnas nimetati — „Wittoria“, kust tuli alguse sai, pole muud järele kui lage plats, millel põlenud saagide raudojad kungastena leiwad. Selle otja kohal asetatud faepuruhoones, kus ka kohusetruu tule- tõrjuja Pawel Dmitrijew surma sai, pole muud järele kui katusefa seinad, mille keskel aset- sed weega leotatud faepuruhoonid, nagu suur mägi.

Riigivanem lõidab Saaremaale lõikuspühale.

Raakondliku lõikuspüha ettevalmistustel käimas.

Augustikuu korraldatakse Saaremaale ühele Saaremaale lõikuspühale, mis kujuneb suurimaks rahwusriiklikuks peopäewaks Saaremaal. Peoplatiks on waltitud ajaloo- lise piiskopiloosi õu.

Erilise kaalu ja siisu annab lõikuspühale asjaolu, et sellest on lubanud osa wõtta riigivanem R. P ä t s, kes esineb ka kõnega.

Lõikuspüha ettevalmistustöödele, mis juba alanud, on rakendunud Saaremaa põl- lumeeste keskklass, maanoorteringid ja muud põllumajanduslikud organisatsioonid. Lõi- kuspüha käpne päew on meel kindlaks mää- ramata, kuna ei ole weel teada, millal här- ra riigivanemal awaneb võimalus Saare- maale lõiduts.

Kaks jaamailemat pensionile.

Raudeteenistusest lahkuwad ja lähe- wad pensionile Kaarepere jaamailemat Jo- hannes P a l m 55 a. wana ja Nõo jaama- ilemat Jaan K a a s i l, 60 aastat wana. Pensionile minema lunnib mõlemad tub- lissid töömehi hädine teewis.

Seed wäljawaated kartuli wäljawaated.

Seemnekartuli nõudmine Eesti elam.

Kartulipõldude ülewaatus algab juuli lõpus.

Seemnekartulite wäljawaated on tänawa fä- aitel häid wäljawaateid. Wäliskõldest on juba praegu järelepärimist meie seemnekartuli kohta. Siiski käib Eesti Kartulikaswatamise ühingu esitajad J. Namisepp ja W. Moos loos seemne- kartuli eksporditri J. Numborgiga lõunariikides tutvunemas meie seemnekartuli wäljawaate wõ- malustega. Selgus, et senini Eestiist saadetud seemnekartul on annud väga häid tagajärgi. Meie seemnekartul on mitme teise wäljawaate kartuliga võrreldes annud lõunamaades paremaid saate ja on tuntawalt terwem.

Senise wäljawaatekorra ja kartuli wäätuse ning walituga on täiesti rahul nii lõunamaa- de põllumehed kui ka ametiasutused, kelle laudu teostatatakse meie kartuli fiskewa kontrolli. Su- na seemnekartuli wäljawaate korraldus on Eesti Kartulikaswatamise ühingu kindla järelewalwe all, siis wõib loota, et ka tulewikus meie seem- nekartuli wäljawaate on edu.

Seemnekartuli wäljawaate ärilise lähe on wõtnud enda peale üks wanem kartuli wälja- waatari (Numborg, Zuhberg & Ko). Seemnekar- tuli wäljawaate toimub teega ainult ühe äri laudu. Kuna sel teel on võimalik wäliskartulid pidada kindlaid hindu, siis on see tuntawalt paremuselt võrreldes meie fõgikartuli wälja- waate korraldusega. Teatavasti on meie fõgi kartuli wäljawaate suurimaks põhjeks asjaolu, et meie kartuli wäljawaateajad äksteise wõidu hin- dast wäliskartul alla suruwad. Wilmasel aas- tal oli karta, et sellestõttu mootis meie kartu- lite fiskewa hoo üs ära feelatasse.

Selle kuu lõpul algab Eesti Kartulikaswa- tamise ühing seemnekartuli põhude ülewaatusi ja tunnustamisi.

Etteimes joores waadatakse üle fõit kollase fittulise fõrbi, mis seemnekartulina wälismaal eriti nõuetawad. Nendest on tähtsamad: Jõrgi

Tallinna laskurid asusid teele.

Tallinna maaoma laskurimeeskond asus fõlfin- gi poole teele looseljus: H. Silber, A. Ende, J. Mabisson, A. Mänd, G. Riikand, A. Teber, H. Güts, W. Pitkon, A. Kaarik, A. Peitong, J. Warbola, A. Silt, A. Paasup, H. Silmala, P. Kõrts, A. Wäl ja A. Tähe.

Fõlfingi jõuawad tallinlased kella 8 paiku õh- tul. Eesti fõlalistele fõidab Darmajasle wõstu fõlfingi merofaltfõlidiu delegatsioon, kes faadab neid kuni fõlfinni. Sadamasle lähewad Eesti fõlalistel wõstu wõtma Soome fõlalistel efin- dajad. Ohut korraldatakse Eesti fõlalistel auts dince õhufõliride kassinos. Raupäewal on harjutusfõlmine. Lastewõistlused algawad püha- päewal kell 9.

Kalarannas uppuu laip leiti.

Kolmapäewal paadi ümberminekul Ka- lalarannas uppuu Oskwald Einberti laip leiti neljapäewa õhtul traalimisel uppumis- koha lähedalt paatide silla juurest. Laip faadeti lahutamiskambrisje.

bertfog (Duke of York), Warajane Kollane, Wintje ja Industrie ja Juuli. Nimetatud far- dib, kui nad fõrdipuhituse ja terwisfõle fõisufõr- ra poolst seemnekartuliks fõlhwad, wõetasse fõit põllumeestelt fõrtu hiljemalt oktoobri kuu jooksul. Peale nende fõrtide tunnustatakse wäljawaate seemnekartulina weel Majasteeli, Meerfõljalist (Royal Navy), üh ta date ja osalt ka Põpo ning Odenwalbi fõinist. Ka Ma- jasteeli lastwatajad, kellede põlud 1 klassi fõr- bifikartuliks tunnustatud, saawad oktoobriluul oma kartuli seemnekartulina parema hinna eest ära müüa. Ein tuleb aga filmas wõdada, et wilmajel fõrt peab olema ühe jaama ümber- fõs niipalju, et neid wõhemalt waguni korraga faab fõrtu wõtta.

Põllumehed waatfõid hooft landma, et kelle- gil, kes wäljawaate fõit lastwatawad, põlud tun- nustamata ei jääks.

Enne ametifõllu põhude ülewaatusi, tuleks põlud hoolega läbi käia ja fõit wõdaste fõrti- be pefad mullast wilmase mugulani wälja fõs- kuda. Tunnustatakse wäljawaate ainult neid seemnekartuli põlud, kus kartul 1. ehk äärm- fõst 2. klassi kuulub. 1. klassis ei tohi olla üle 1 wõdra fõrti 1000 taimet kohta, 2. klassis üle 1 wõdra 200 taimet kohta.

Warajasle fõlmalhinnafõlste fõrtide fõrtista- misel tuleks filmas wõdada, et neid mitte liiga kauaks mullasse ei jätetaks. Warafem fõrtista- mine aitab ära põiba mullitõuna (Rhizoctonia) ja traatusi kig fuurt kahjustust.

Õige warajasle fõrtide, Jõrgi bertfog i. t., fõrtistamine on fõrtiwitaw fõrti fõrtimesel le- hemäbaniku pletis fõrtiebele filmuwad. Sõis on kartul mädanikule palju wastupidawam.

Paljud wäljawaate fõrtide lastwatajad ei ole weel tunnustamise fõrtiwitawust efitanud. Se- ba tuleks teha hiljemalt 20 juuliks (Eesti Kar- tulikaswatamise ühing, Põlt tän. 40, Tallinn, tel. 464-26), kuna peale selle algab põhude üle- waatus.

Kardinal Lafontaine, Wenetsias, furi hiljuti fõrges wanaduses.

104

kuidas ka temast finni oli haaranud ja kuidas ta teda oli tagunud wõstu puud. Eäaraft fulmuft ja fääraft fättemafõhumu polnud näinud weel teegi ja fõit tundfid fiilmi jundinaid seljas.

Sõfistades aeti raamatufõgus juttu, kuna Roger Springfield hallis telefoneeris politseile ja fõigile teenijatele karjamõhades, fästes neid hommikufs koguada Greenhalli, et siis ühifil fõul jattkata kadu- nud Gwa Hegewalbi otfirmist.

Wäfinult, pea kumifemas segastest mõtetest, as- tus Roger Springfield raamatufõtku, kus feegi fõp- radeft nihutas talle tooli kamina ette. Ent wae- walt oli ta wõtnud seal aset, kui wäljas kõstis koe- ra ulgumist. Nagunii äärmifelt närwilikus õh- konnas mõjus fee masendawalt ja Roger firtas juba kae, et wajutada kellanupule ning fästida teen- reid foera waigistada. Samal hetkel paifati raama- tufõgu uks walla ja Jimmy ilmus läwele, nagu nõutult wahtides ringi.

„Mida fa tahad, Jimmy?“

Roger Springfieldi hääl fõlaks mihaft ja kan- natamatult. Ent fõhe haffas tal endal oma tooni päraft piinlif, ta tõusis püsti, astus neegi juure ja pani oma kae ta õale.

„Mis on juhtunud, Jimmy?“

„Gwa koer Three kodus, härra Roger,“ ütles Jimmy. — „Jimmy ei tea, mis koeral wiga. Ta ulub, ei tule, kui Jimmy kutsub. Jimmy ei tea, mida teha?“

Keset õne istus fõepoolest Three ja ulus. Ja fee õudne ulgumine ei lakanud ka siis, kui Roger Jimmy faatel astus trepile ja meelitades kutsus koera. Ta tõstis koonu, waatas kord meeste poole ja fõöstis siis maantele wõlwasle wärawasse, kus uuesti haffas kaeblikult winguma.

„Härra Roger, telefon,“ teatis William.

Kärmefti kodus Roger Springfield majja, Jim- my aga läks koera juure, haaras ta kaelarihmaft

William järele, endamisi imestades fästte kumma- liste komete üle.

Victoria Hampdoni lai fiidriüi lehmis tormiks paifunud kewadhuules. Ühtlugu jäid ta loorid õks- tesse finni, kuid fõhklemata sammus ta edasi, et heaks teha ülefõhut, milles ta tundis enda olewat fõiidlase.

Siin-seal tumedas taewas färafid üffifud tähed.

Tuul wingus ja ulus ta kõrmus, moodustades fõbiwa faatemuufika ilusa daami mõtetele. Nagu ta elu libifis filmilindina ta filme eest mõõda, kui ta nüüd üffi sammus pisti metsateed. Warane noorus India, esimene armastus, fõit Euroopasse... Wi- lmafed päewad Greenhalli lossis, lord Springfield, fõfine aumes, kes esimel pilgul oli wõtnud ta ualdufe ja armastufe... Gettefs peatufid ta mõtted Roger Springfieldil ja ta naeratas, waewalt fuintes ufkuda, et sellest noormehest faab meel kord tema wõdraspoeg. Gwa Hegewald — waene tüdruk... Kui hirmus, et tema, Victoria Hampdon pidi just fõiüdi olema selle kema tiikarlapse wintfütustes... Aga homme juba astub ta oma õnnest färawale peig- mehele wõstu...

Färsku eralbus põlste piude warjust tume wari ja järgmifil fõfundil wuhifis fõrmaw ling läbi õhu. Victoria Hampdon tõstis kae, et läikawat kuuli ta- gafi fõrjuda, kuid fee oli asjatu katse — nõrt karja- tus ja ta langes elutult rohule.

Minult fõfundil wiirwikas Roberto Bedini, näal kalf ilme, filmis wõidurõõm, siis pöördus ta fõnnalt ringi ja eemaldus fiirete sammudega.

Muttu jookle — forma, Roberto Bedini, Me- mesis, fättemafõu jumalanna on sinu kannul! — Ira waata tagafi — fas ja ei kuule india fõrma- jumalanna Shitwa tiibade fõõke — fas ja ei kuule hiiluwaid samme? — Kas fa ei kuule malge fõgu hingeldamist, kes tahab fõnuft ette fõuda, fõnuft was- tu jooksta — fas fa ei näe, et Eidi kummardub, fu-

101

Ameerika abielud.

Mees on oma naise sõnakuulelik or. — Kummalised lahutus põhjused.

Ühelgi teisel maal pole naised sõnakuulelikud elus nii piiramatult võimul kui Ameerikas. Naine võib seal kõik, mees mitte midagi. Nõige kutsutakse tules jee perelondil, „ühediguks“ — ühmis lahutus põhjused, mis eurooplase mõistete järgi on sageli päris jandib.

Siljuti oli New-Yorgi lahutuskohtunikele esitatud kolleegi naise poolt järgmine taebus: „Abieludes,“ kirjutab naine, „ei ole oma mehele järgmise lepingu, mille täitmisele teinud ra- hultu lootsu tingimustele: 1. Mees loobub termi oma palga maksma minu kätte. Wast- tulust annab talle igapäev raha allma- raudtee pileti ja 20 sigareti ostmiseks. 2. Pärast tööd mees peab otsejoones tulema koju. 3. Ta ei tohi kunagi ühki minna kuhugile la- hutuskohta, vaid ainult minuga koos. Kui minna mingil põhjusel ei taha lahutada kodu, peab ta tema terve õhu meelma minu juures. 4. Mees peab kätina kõik minu soovib. Kuna minu mees keeldub selle lepingule alla kirjuta- maks, nõuan kiiremas korras lahutust.“

Sel korral kohtunik jättis abielu ei lahuta- nud, leides naise nõudmised olevat liiga juu- red. Kuid ta loobus mees poolt palgast andma naisele, kuna temale enbale jäävast poolst ta peab tasuma üüri. Ühtlasi tegi koht- unik tingimustele, et mees vähemalt korra nädalas viib naise kuhugile lõbusustohu, ta- jubes ise kõik arvob. Nii naistelt kui meestelt mõitis ta alkirja, et nad tulevikus hoiduvad üksteisest ja kõik arusaamatust püüavad lahendada sõnusembe abil.

Kui suure on ameerika naiste õigused, see paisab ka teiste lahutuskohtuist, kus kahe- aluseks oli 25-aastane autojuht Clelandist. Naine küüdistas teda sõimamises ja sõnakuu- matuses. Oma lausekõnes, mille esitamisel mees heitis argilise pilve naisele, ütles ta muuseas järgmist: „Wastumeelsest tüü, kuit otstuslades waltida perelondilise tüüsi, harju- fin igapäev pejema riistu. Naine nõudis ka, et ma pesekin afnab. Tegin teda. Igal lau- päeval kraamisin ja puhastasin wastuwaible- mata terwe korteri. Tegin kõie seda sõnakuu- leltsult, kuigi mul igapäev oli üheksa tundi tööd. Aga kui naine lõpuks tahtis, et ma pe- sekisin ka pesu, ütlesid mu narmid üles. Ma

heitfin talle ette tema fagedasi kinoskrite ja soowitajin temal selle ajemel weibi rohmä- helepauu pöörata kodu korrashoimisele. Age- duses tawitajin logemata ka sõimuse, mill- seid nüüd mu naine peab küllalbasets põhju- fets abielu lahutamiseks.“

Ohio osariigis lahutati hiljuti kahteist aas- tat kestnud abielu, kuna mees jonnatalt kandis supelülifonda, mis ei meeldinud naisele.

„Minult ei saa ometi nõuda,“ ütles naine lohtus, „et elaksin koos mehega, kes suurest jonnist kannab kollast supelülifonda, mis pör- mugi ei sobi minu juustega.“

Kohus leidis, et naise ja abielu lahutati mehe „kuritahhliku käitumise“ pärast. Ameerikas on leitud, et süüblaseks tun- nistatud mees (suuremalt ojal tunnistatulek- itta mehed süüblaseks) peab naisele ta surma- tunnini wõi uue abielumisei matema elatis- wõta. Hiljuti läis kohus Kalifornias ihgi nii laugele, et lohtuslas lahenafepidamise pärast kümneks aastaks wangi mõistetud meest mat- ma kummagile naisele poole omast palgast. Kuna aga ameerika wangles senini weel wangi-tele palga ei makseta ja riit naiste ülal- pidamise kulufid ei tahunud wõtta enda kanda, etistati, et mees jääb oma endisele kohale tööle edasi. Ja nii läheb ta nüüd igal hommik- kul eraikuna tööle, et kell kuus pärast lõunat kulla wanglesse, kus ta oma ülikonna wabeta- wangirüü wästu. Järgmisel hommikul kell kuus aga lahkus ta jälle wanglesse, ajudes oma lohtuse täitumisele. Palga ei anta tema kätte, waid see saadetakse koge wõrdseles ajades ta endistele naistele.

Uusi kawatsetusi linatubanduses.

Rahwuswahelisel linatubul hinnad nõrgenemas. Täna- wune linatoodang ületab mulluse. Cestis lina küli- pind suurenenud.

Walitusajutustes juba pikemat aega kaalumisel olnud linatubanduse korralda- mise küsimused hakkawad jõudma lõpuli- ku otustamise ajajärku. Üldjoontes jähitakse siinapoolse, et tõsta lina kvaliteeti ja seada linatubandust kindlamale alusele. Üksikas- jalikke kawatseid selle saavutamiseks on õige miimeid. Misjuguise juurde lõpuli- ku peatuma jääda, pole esialgu weel kindel. Ri- namonopoli kuuldamaski ei pooldata, kuna selle teostamine seotud mõningate raskuste- ga. Kawatsetawate korralduste läbiwiimise- ga tahetakse kätte saada suurema kontrolli teostamise võimalusi meie linatubanduse ja linatööstuse üle.

Linahinnad maailmatubul näitawad praegu

wäikest nõrgenemise kalduwust.

Meile ei awalda see aga mingit mõju, kuna meie linatagawarad on suuremalt jaolt kõik müüdnud. Kui eksportööridel ongi weel tagawarastid, siis on need nimetamiswäärjelt wäikesed.

Misjuguise kujunewad linahinnad sügisets, on raske öelda. Kõik oleneb sellest, kui juu-

rets kujuneb maailma linasaaf. Olemasole- watel andmetel on lina külipind Lääne- Euroopas suurenenud. Saftamaa kohta näi- teks teatakse rääkida, et seal olewat lina kül- wipinda mõõdnud aastaga wõrreldes, juu- rendatud kolme ja poole kordjeks. See on wagt küll weidi liialdatud, kuid ka Safta oma wastawate ajafirjade andmete järgi olewat lina külipind seal tõusnud mõõdu- nud aastaga wõrreldes kahefordjeks. Sa- muti on suurendatud lina külipinda Bel- gias, Hollandis, Prantsumaal ja teistes Lääne-Euroopa linatubatajates maades.

Wenemaa kohta on teada, et seal lina külipind on wähenenud. Kawatjaste koha- felt pidid wenelased külwama lina 70 tuhat ha wähem kui mõõdnud aastal. Waiju nad tegelikult külwajid, selle kohta puudub üle- waade.

Kuigi wagt Lääne-Euroopa riikide lina külipinna suurendamised ei suuda pind- alalt kaja teha Wenemaa wähenemist, wõib siiski oletada, et linasaaf tänawu tujukse, sest Lääne-Euroopa riikides on saagid ha koha tuntawalt suurenenud kui Wenel. Kiti näitaks on Belgias kehmiseks külaa- giks ha kohta 11—12 kwintaali, kuna We- nes see ei tujuk üle 3 kwintaali.

Ka Cestis on lina külipind tänawu tuntawalt elumise aasta omast suurem.

Täpsemad kottuwõttes weel puuduwad, need walmiwad Riigi Statistika tekküi- roos wagt fäesolewa kuu lõpuks, kuid umb- laudsete arwestuste järgi wõib oletada, et lina külipind Cestis tujukse tänawu 30 tuh. hektaarile. Wõrdluseks olgu öeldud, et mõõdnud aastal oli lina all 21300 ha.

Lina põldude seis on praegu kõigiti ra- huldaw. Warajased küliwid on kannatanud wähemal määral umbrohu ja hilisemad põua all, kuid nimetamiswäärt kahju need ei ole sünnitanud.

Tänamu peetakse 17. põllu- majanduslikku näitust.

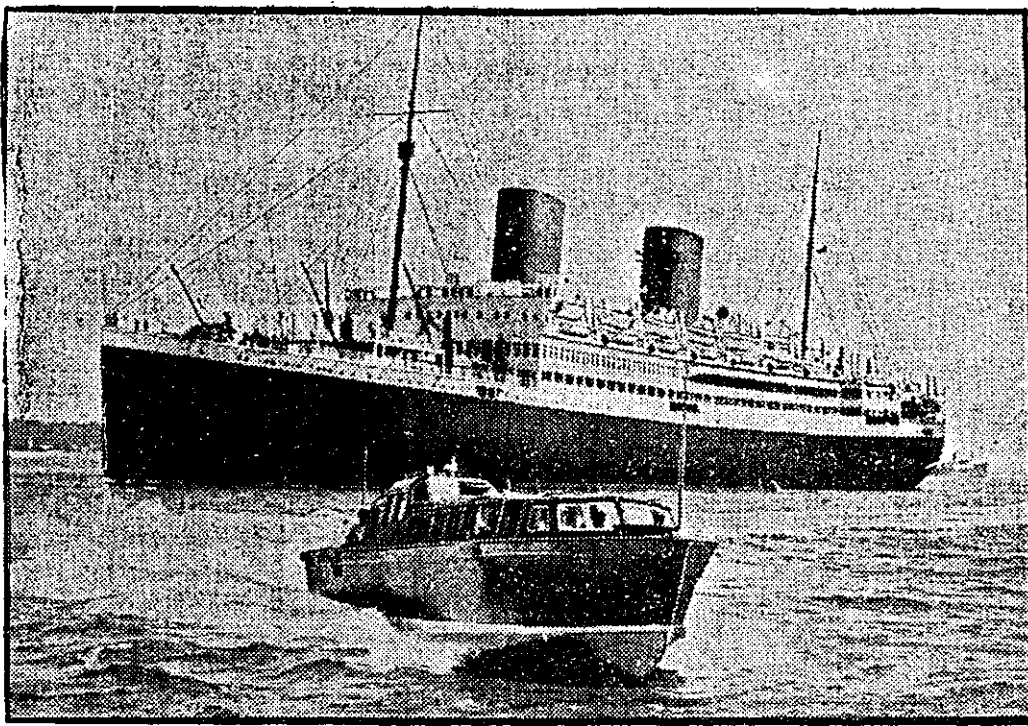
Põllutööstusteeriimi loaga peetakse, a- järgmisel põllumajanduse maakond- lised näitused: Narwas — 24.—26. aug., Tol- linas — 6.—8. sept., Märjamaal — 31. aug. — 1. sept. Kohalitud näitused: Kadriinas — 1. sept., Jämsas — 24. ja 25. aug., Koerus — 17.—18. aug., Tapal — 24.—26. aug., Kojel — 21. aug.—1. sept., Nihelonnas — 24.—25. aug., Kilingi-Nõmmel — 24.—25. aug., Engei — 21.—22. sept., Põltjamaal — 7.—8. sept. Tartus — 30. aug.—2. sept., Otepääl — 17.—18. aug., Palal — 24.—25. aug., Walgas — 24.—26. aug.

Kokku 4 maakondliku ja 13 kohaliku ulatu- fega näitust. Ülemaailse näituse eht meisse fäesolewal aastal Cestis ei peeta.

Põllumajanduse pant Tartus lastawad jõudlasti.

Käesolewa aasta esimese poole arwete leisu waadeldes näeme, et panga omakapita- lid suurenesid kr. 111.778.47 peale, hoiu- summad lastawad poole aasta jooksul kr. 1:252.119.95 pealt kr. 1.445.356.58 peale, laenuid kr. 1.063.884.14 pealt kr. 1.205.837.52 peale. Panga arwete seis, mis oli 1. jaan f. a. lastaatus kr. 1.455.689.78 peal, suurenes kr. 1.702.069.54 peale. Pan- ga liikmete arw tujukis 555 peale.

Settoodud andmed näitawad, et pant lastawad kõigil tegevusaladel jõudlasti ja on wõrjunud suurpangaks ühispantade peres, mida wõimaldab panga ümber koondunud laialdane Klientide pere. Pant omab suure korrespondentide wõrgu nii siis- kui välis- maal.

Maailma luksustikum mootorpaat.

Hiljuti walmis Inglise merejõudude juhataja lastumiseks määratud mootorpaat. Sõidulit pe- tatse kõige lussustikumaks ja kiiremaks omajaguste seas. Pildil näeme mootorpaati lastejõidul. Oma 300-hobujõuulise mootorigaawutab ta 30-miilise tunniikiiruse.

rub enda märga rohtu ja nüüd sirutab käd sinu poole? — Sa ei tea ikka weel, et sulle on selja ta- gant lähenemas must wari, kelle südamas pole ha- lastust.

Neeger Jimmy haarab Roberto Zedini õlult kin- ni, tõstab ta üles, raputab teda ja heidab siis üli- inimliku jõuga wastu põlile tamme tiime.

„Neetud mõrtjufas, ilusa ladh tapja — ma su ussihea wistama wastu puud — nii, weel!“

Dudne on kuulda Jimmy hingeldamist, weel õud- sam aga inimkolba purunemist wastu puud.

Nagu puntra kaitse, mida ei saa enam tawitada, wistab neeger siis lõmastatud peaga laiba maha, ajab enda sirgu, pöörab ringi ja seisab nüüd wasta- mihi Sidiiga, kes talle tummalt ulatab käe.

See oli Jimmy, kes südaööli tormab karjades Greenhalli lojji halli. Algul ei saada ta sõnabest aru, liig wõimetuna näib kõik, mida ta räägib, kuid ta meelitsult wälkumad filmad, ta pöörane ärri- tus tunnistawad ometi, et midagi hirmjat on juh- tunud.

Ent juba jõustub ta trepist alla. Lord Spring- field, Roger ja teised härrad tema kannul. Sel- hiljem seijawad kõik wapustatult õudle kurbmangu ohwriks ees. Muwahina walmab Sidi oma käski- jannat ja dr. Tidgensil on waewa talle selgete teha, et ta astuks jammu kõrwale, kuna tema tahab nä- ha furnu haawa.

„Shiwa on käskijanna kutsunud enda juure,“ üt- leb hindulane pühalikult.

Kohkunult pörkab arst tagasi. Siin on jälle sa- laduslik bolahetia olnud tegewuses! Victoria Gamp- doni peas on sügaw ümarik au.

„Kas pole lootust, doktor?“ jostistab lord Spring- field kähilewa häälega.

„Ei, mhlord, ladh on lahkunud meie seast,“ was- tab arst tõsifelt.

Sette näib lordi kõrge kogu wanfumat, kuid siis

walitseb ta ennast jälle, jagab käse ja sammub esi- mesena maja poole, mille afendest langeb hele wal- guskuma pimedasse parki. Wäitides järgnewad te- male teijed.

Liikumistust istub lord Springfield ilusa naise pörmu kõrwale. Siin lebab too, kellega ta täna hom- mikul weel nii elawalt wõistles, naine, kellele rikas Greenhalli omanik wiimast korda kaotas oma sü- dame.

Kuid see pole enam endine nooruslik ja ener- giline lord Springfield, kes eelmisel päewal weel unistas armastusest, see li wana ja murtud mees, kes nüüd kurtwalt ja lootusetult waatleb Victoria Gampdoni surmasti weel kaunist nägu, mida ei ri- tu ihgi walge side peas.

Dr. Tidgens on häämastunud. Ta ei taipa enam midagi. Minult riieest tunneb ta ja siisi- mustadest juustest, et see lõmastatud peaga laip oli kunagi elegantne ja ilus Roberto Zedini. Ta nä- gu on purustatud wormita massiks, pealuu löö- dud lodiks.

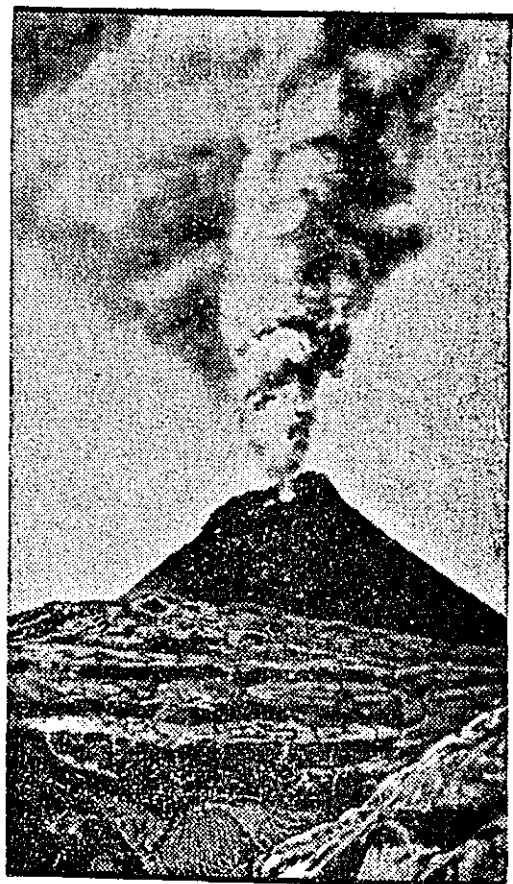
Dr. Tidgens pöörduw Jimmy poole, keda kuuleb teises loos kõnelewat. Sealamas on ka Sidi, kes imetlewate pilkudega jälgib neegri kiikutust.

„Jimmy, tulge siia,“ ütles dr. Tidgens, „ja ju- tustage kõik, mida teate. Kas nägite, kes tappis Roberto Zedini?“

„Mina nägema ilus ladh metja lähel, mina hiilima järele. Suur tamm, kus on, seisma teegi. Siis wälk lööma — hele wälf. Ilus ladh langema ja juurnud olema. — Jimmy hiimuz kurb, kole kurb. Jimmy nutab ja jookseb neetud mehe järele, kes wistama wälgu. Jimmy tema kätte saama, illes tõstma wastu puud wirutama. Kuri mõrtjufas olema furnud!“

Ta siis näitas Jimmy kõigile härradele ja tee- nijatele jomas kohas, kus ta oli tabanud mõrtjufa,

Iga maja loeb Kaja

Vesuw kollitab jällegi.

Mäni päem tagasi alustas Wejuumi tulemägi jäl- legi elawamat tegewust. Straaterijit tõusib illes tõrgeb auru- ja suitsufumad, nagu näha meie pildil.

